

Bibliographic Data

Author	ဘရှင် ၊ ဗိုလ်မှူး	BA SHIN , Col.	Ba Rhan' , Buil' mhu"	Art. BS0009
Article Title	မြိတ်လော မာရိတ်လော Myeik or Maryiek Mraik' lo Ma' rait' lo			
Title (Book/Serial)	၁။ ဗိုလ်မှူးဘရှင်၏ စစ်ရေး ၊ နိုင်ငံရေး နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ သမိုင်းစာတမ်းများ ၂။ ပုဂံစာအုပ် အမှတ် ၁၅၃ 1. Military, Politics, Social and Historical papers of Col. Ba Shin. 2. Bagan Sar-oke No. 153			
Issue and Volume				
Edition				
Place/ Publisher	ပုဂံစာအုပ်တိုက် Bagan Saroke Taik			
Distributor				
Ed. Date	1968			
Pagination	p. 295 - 308			
Annotation	"Myeik" is a famous city in Tenimtharyi division. But the term Myeik is different from "Maliek" and "Marate". In Shan language the word Marate means "Ma" horse, while "rate" means pillar, therefore Marate means Horse Pillar. Literary people called Myeik "Maleik". According to Bagan inscriptions the original word Maleik came to mean Myeik.			
Subject Terms	Myeik			
Key Words	Maryeik			

ဗြိတ်လော မာရိတ်လော

မကြာသေးမီက မြိတ်ခရိုင်သို့ ကျွန်တော်တို့ ရောက်ခဲ့ပါသည်။ ရှေးဟောင်းဒေသများနှင့် သမိုင်းဝင် အထောက်အထားများကို သုတေသနပြုရန်နှင့် တိုင်းရင်းသားတို့၏ ဘာသာစကားများကို လေ့လာ မှတ်တမ်းတင်နိုင်ရန် မြန်မာသမိုင်း ကော်မရှင်က စေလွှတ်သောကြောင့် ရောက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မြင်းချည်တိုင်

ရောက်နေသော ကာလအတွင်း မြိတ်ဟူသော စကား မူလ အရင်းအမြစ်နှင့် အဓိပ္ပာယ်ကို မေးမြန်း စုံစမ်းကြပါသည်။ ဒေသ တခုကို လူတို့က ပညတ်၍ ခေ၀ါဝေ၀ါသောအမည်မှာ ထိုဒေသ၏ သမိုင်းအတွက် အရေးကြီးသော အထောက်အထား ဖြစ်သော ကြောင့် မေးမြန်း မှတ်သားရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ချဉ်းကပ် စုံစမ်းခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် ဝါအတော်ရင့်ပြီဖြစ်သော

ရဟန်းပညာရှိများ၊ ရွှေမိုနောက်မို သက်ကြီးရွယ်ကြီး ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ စုံစမ်းမှတ်သားတတ်သည့် အလေ့အထရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ပါဝင်ပါသည်။ ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့ထံမှ တသံတည်းလို ကြားသိရသော မြတ်အမည်နှင့် စပ်လျဉ်းသည့်အကြောင်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

မြတ်မှာ မာရိတ်ဟူသော ရှမ်းစကားမှ ဆင်းသက်လာသော အမည်ဖြစ်သည်။ မာမှာ မြင်း၊ ရိတ်မှာချည်တိုင်၊ မြင်းချည်တိုင်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။

ရှမ်းနှင့် ယိုးဒယား

တနင်္သာရီတိုင်းဖက်တွင် ယိုးဒယားတို့ကို ရှမ်းဟုခေါ်သည်။ ဤမှာ တဖက်တွင် ထိုင်အမျိုးသားဟူ၍ ယိုးဒယားတမျိုးသာ ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ပိုင်းတွင် ခန္တီး၊ ဂုံ၊ လု၊ ရှမ်း၊ ရှမ်းတရုတ်၊ ရှမ်းဗမာ စသည်ဖြင့် ရှမ်းအမျိုးမျိုးကို သိကြသည်။ အားလုံးပင် ထိုင်ရှမ်း ဖြစ်သော်လည်း အမျိုးအမည်ကို ခွဲခြား၍ ခေါ်ကြသည်။ အလားတူပင် ရှမ်းအမျိုးဖြစ်သော ယိုးဒယားတို့ကိုလည်း ရှမ်းဟု မခေါ်ပဲ သူ့အမည်နှင့်သူ ခွဲခြားခေါ်ဝေါ်သည်။ ရှမ်းဟူသော ဝေါဟာရမှာ ရှေးကျလှသည်။ ပုဂံခေတ်ကျောက်စာတို့တွင် သျှ သို့မဟုတ် သျှမ်ဟု ရေးကြသည်။ ပုဂံမှ ခွဲထွက်သွားသော ရှေးမြန်မာများ ဖြစ်ကြသည့် မြိတ်သား၊ ထားဝယ်သား တို့က ထိုင်အနွယ်ဝင် ယိုးဒယားတို့ကို သျှမ်=ရှမ်းဟူသော ရှေးအကျဆုံးအမည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်သည်မှာ အမှန်အားဖြင့် မထူးဆန်းလှပါ။

ဒုန်းဆလုံ

မြိတ်မှ ဒုန်းကျွန်းသို့ ကျွန်တော်တို့ စခန်းပြောင်းကြသည်။ ဒုန်းကျွန်းတွင် တွေ့နိုင်သော ပြည်ထောင်စု တိုင်းရင်းသား ဆလုံ တို့၏ ဘာသာစကားကို မှတ်တမ်းတင်နိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ မြိတ်မြို့ ပေါ်တွင် ဆလုံများကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် မြိတ်မြို့ အနောက်တောင်ယွန်း မိုင် ၅၀ ခန့်အကွာ ပင်လယ်တွင်း၊ မြိတ် ကျွန်းစု၏ အနောက်စွန်တွင် ရှိသော ဤကျွန်းသို့ တကူးတက သွားရခြင်းမှာ အခြား ဘာသာစကားတို့နှင့် ရောနှောခြင်း မရှိလှ သေးသော ဆလုံစကားကို ရနိုင်ရန် ဖြစ်သည်။

ဒုန်းကျွန်းမှာ ဆလုံတို့ အခေါ်အဝေါ် ဖြစ်ပါသည်။ အင်္ဂလိပ် တို့ မှည့် ခေါ် သော အယ်လီဖင့်စတုန်^{၁၁} ကျွန်းကြီးနှင့် ရော့^{၁၆} ကျွန်းကြီး ၂၃ ကျွန်းကို စုပေါင်း၍ခေါ်သော အမည်ဖြစ်ပါ သည်။

ဤကျွန်းတွင် ၅ ရက်မျှ စတည်းချ၍ ဆလုံစကားကို မှတ်ကြ သည်။ ဆလုံတို့အကြောင်းကို မျက်မြင်လေ့လာ မှတ်သားကြ သည်။ စုံစမ်းမေးမြန်း၍လည်း မှတ်သားကြသည်။

ရူဝဆလုံ

ဤကျွန်းတွင် ဆောင်ရွက်ဖွယ်ရာတို့ကို ဆောင်ရွက်ပြီးနောက် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တောင်ဖက်စွန်ရှိ ကော့သောင်သို့ စခန်း ပြောင်း ကြ သည်။ ကော့သောင်မှာ ကျွန်းနှစ်ကျွန်းဟု

၅၄ Elephant Stone ၅၅ Rock

အဓိပ္ပာယ်ရသော မှန်နှင့်ရှမ်းစကားရောနေသည့်အခေါ်ဖြစ်သည်။ ဆလုံတို့က ပလောက်ဒူဝဟု ခေါ်ကြသည်။ ပလောက်မှာ ကျွန်း၊ ဒူဝမှာ ၂ ဖြစ်၍ ကျွန်း ၂ ကျွန်းဟုပင် အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ဤဒေသမှာလည်း ဆလုံတို့၏ အချက်အခြာ ဒေသတခု ဖြစ်၏။ ဒူဝ ဆလုံ စကားကို မှတ်တမ်းတင်ရန် သွားရောက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဒုန်းဆလုံ စကားနှင့် စကားလုံးအချို့တွင် အသံကွဲခြင်း၊ ဝေါဟာရအချို့ မတူခြင်းတို့ကို တွေ့ရပါသည်။ အသံကွဲ ဆလုံစကား တမျိုး ဖြစ်ပါသည်။

ဇွိတ်

ဒုန်းဆလုံတို့နှင့် ဒူဝဆလုံတို့အား မြိတ်မြို့ကို မည်သို့ ခေါ်သနည်းဟု မေးမြန်းကြည့်ရာ ဇွိတ်ဟု ခေါ်ကြောင်း ဖြေကြသည်။ မတူင် လကို ဆွဲထားသဖြင့် မနှင့်လကို တဆက်တည်း အသံထွက်ရပါသည်။ မ လိတ်ဟူ၍ မဆိုပါ။ အဓိပ္ပာယ်ကို မေးမြန်းသောအခါ အဓိပ္ပာယ် အထူးမရှိ၊ မြို့ကြီး ပြကြီးတို့၏ အမည်တို့တွင် ဤဇွိတ်ကို ပူးတွဲထည့်၍ ခေါ်ရသဖြင့် သူတို့အတွက် မြို့ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသော စကား ဖြစ်နေသည်။

ပြည်ဟူသော ဝေါဟာရ

မြန်မာဝေါဟာရ ပြည်ဟူသော စကားနှင့်တူနေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ မြေပြန့်သို့ ရှေးမြန်မာများ ရောက်စက မြို့ကြီး ပြကြီးဟူ၍ ပျူတို့၏မြို့တော် သရေခေတ္တရာကိုသာ သိကြသည်။ ထိုမြို့ကို မြန်မာတို့က ပြည်ဟု ခေါ်သည်။ ဤနေရာတွင် ပြည်မှာ ကေဝိဓနာမ်ပင် ဖြစ်သည်။ ဤဝေါဟာရသည် မူလက မြို့တခု၏အမည်

ဖြစ်သော်လည်း နောင်တခါတွင် မြို့ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသော ဝေါဟာရဖြစ်လာသည်။ ဥပမာ ဗာရာဏသီပြည်၊ သာဝတ္ထိပြည် စသည့် အသုံးများ ဖြစ်သည်။ ယင်းမှတစ်ဆင့် တိုင်း နိုင်ငံဟု အဓိပ္ပာယ် ကျယ်ပြန့်လာသည်။ ယိုးဒယားပြည်၊ မြန်မာပြည်၊ စသည့် အသုံးမျိုးဖြစ်သည်။ ဤအသုံးမျိုးတွင် ပြည်မှာ ဗဟုဝိဓနာမ် ဖြစ်လာသည်။

ဆလုံစကားမှာလည်း မူရင်းက မြိတ်မြို့၏အမည် ကေဝိဓနာမ် ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် မြို့၏အမည်တို့တွင် နောက်ဆက်အဖြစ် သုံးလာသော ဗဟုဝိဓနာမ် ဖြစ်လာသည်။

မြိတ်အမည်၏ မူလနှင့် အဓိပ္ပာယ်တို့ကို စုံစမ်းရာတွင် ရှမ်းတို့က ပေးသော အမည်နှင့် ဆလုံတို့က ပေးသော အမည်ဟု အဆို ၂ ရပ်ကို ရရှိခဲ့သည်။ ကျွန်တော်တို့၏ တာဝန်မှာ အဆို ၂ ရပ်လုံးကို ဆန်းစစ်ရပါမည်။ အမှန်နှင့် အမှားကို ခွဲခြားရပါမည်။ သို့ ခွဲခြားရာ၌ ယုတ္တိတန်မူနှင့် ရှေးကျမူတို့ကို မှတ်တမ်းရပါမည်။ မှတ်တမ်းချက်တို့ကို ထောက်ခံသည့် မူရင်း အထောက် အထား များကိုလည်း ရှာရပါမည်။

ရှမ်းအမည်ကို ရရှိသောကာလ

မာရိတ်ဟူသော ရှမ်းအမည်သည် မည်သည့်အချိန်လောက်တွင် ပေါ်ပေါက်လာသနည်း။ ရှမ်းတို့ရောက်ပြီးမှသာ ဤအမည် ပေါ်ပေါက်နိုင်ပါမည်။ ယိုးဒယားပြည် အတွင်းသို့ ရှမ်းတို့ဝင်ရောက်သည်မှာ အစောဆုံး ၁၂ ရာစု အေဒီ အတွင်းလောက်ကဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ထိုစဉ်က မြောက်ပိုင်းသို့သာ အနည်း

အကျဉ်း ရောက်နိုင်သည်။ တောင်ပိုင်းသို့ မရောက်နိုင်ပါ။ တောင်ပိုင်းတွင် မွန်နှင့် ခမာတို့က ကြီးစိုးနေသည်။ ၁၃ ရာစုနှစ်များတွင် ရှမ်းတို့ အလုံးအရင်းနှင့် ရောက်လာပြီးမှ တောင်ဖက်သို့ ပြန်နွံကြသည်။ နေပြည်တော်ဖြစ်သော အယုဒ္ဓယမြို့ကို ၁၃၅၁ အေဒီမှ တည်ဆောက်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းနောက်မှ မြန်မာနိုင်ငံဖက်သို့ ပြန်နွံလာနိုင်ကြမည်။ ယိုးဒယား အမျိုးသားတို့၏ သမိုင်းဖြစ်စဉ်ကို ထောက်၍ မြန်မာနိုင်ငံ တနင်္သာရီတိုင်းဖက်သို့ ယိုးဒယားတို့ ပြန်နွံလာနိုင်သည်။ ၁၄ ရာစုနှစ်များထက် ပို၍ မည်သို့မျှ စောနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ သို့ဖြစ်၍ မာရိတ်ဟူသော မြို့တိုင်း၏ ရှမ်းအမည်မှာလည်း ဤကာလထက် ပို၍ စောနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။

ရှေးကျလှသော ဆလုံလူမျိုး

ဆလုံတို့က ခေင်္ဂါသော မြို့တံအမည်သည် မည်မျှ ရှေးကျနိုင်မည်နည်းဟု ဆန်းစစ် ကြည့်ကြပြန်ပါသည်။ ဆလုံတို့မှာ ပြောဆိုသော ဘာသာစကားအရ တောင်ပိုင်းအနွယ်ကြီးတွင် ပါဝင်သည်။ သြစတြစ် အနွယ်ကြီး ခေင်္ဂါပါသည်။ ဤအနွယ်ကြီးတွင် ရေပိုင်းတွင် ပြောသော သြစတြိုနီးရှင်း အနွယ်နှင့် ကုန်းပိုင်းတွင် ပြောသော သြစတြိုအေရှတစ် အနွယ်ဟု အနွယ်နှစ်ခု ရှိပြန်သည်။ ရေပိုင်းနွယ်တွင် ယခုအင်ဒိုနီးရှားလူမျိုးနှင့် မလေးလူမျိုးတို့ ပါသည်။ ကုန်းပိုင်းအနွယ်တွင် ယခု မွန်၊ ပလောင်၊ ဝ၊ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သား ခမာစသည်တို့ ပါသည်။ အာရှတိုက် အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် သြစတြစ်စကား ပြောသူတို့သည် တိဗက်တရုတ် အနွယ်ကြီးဝင် စကားများကို ပြောကြသော မြန်မာ၊

ကရင်၊ ရှမ်း စသူတို့ထက် စော၍ ရောက်ကြသည်။ ဩစတြစ် စကား ပြောသူတို့တွင် ရေပိုင်းအနွယ်စကား ပြောသူတို့က ပို၍ စောသည်။

ဆလုံစကားမှာ ဩစတြစ် အနွယ်ကြီး၏ ရေပိုင်းအနွယ်စကား များ ပါဝင်၍ ရှေးအကျဆုံးသော ဘာသာစကားတစ်ခုဟု ဆိုရ ပါမည်။ သို့ဖြစ်၍ ဘာသာစကားအားဖြင့် ဆလုံတို့သည် မွန်တို့ ထက် စောသည်။ မွန်တို့နောက်မှ ရောက်လာသော မြန်မာများ၊ မြန်မာတို့နောက်မှ ရောက်လာသော ရှမ်းများထက် ပို၍ စောနေ သည်။

တဖန် လူမျိုးရေးအရ ကြည့်ပြန်လျှင် ဆလုံတို့မှာ အာရှ အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် ဒုတိယ ရှေးအကျဆုံးဖြစ်သော ဩစတြို လူ့ဝင် အနွယ်ဝင်များ ဖြစ်သည်။ တကျွန်းခေါ် ကပ္ပလီကျွန်း တွင် နေကြသည့် ကပ္ပလီဟု (နီဂရစ်တို့)တို့ ပါဝင်သော နီဂ ရွိုက်အနွယ်မှာ ရှေးအကျဆုံး ဖြစ်သည်။ မြန်မာ၊ ကရင်၊ ရှမ်း စသူတို့ ပါဝင်သည့် မွန်ဂိုလူ့ဝင်မှာ တတိယကျသည်။ ဤတွင် လည်း ဆလုံတို့မှာ ရှမ်းတို့ထက် များစွာစော၍ ရောက်ခဲ့ကြောင်း ကို သိရသည်။

ဤအကြောင်းပြချက်များကြောင့် မိတ္တဟူသော ဆလုံတို့က ခေါ်သည့် မြိတ်၏ အမည်မှာ မာရိတ်ဟူသော ယိုးဒယားတို့က ခေါ်သည့်မြိတ်၏ အမည်ထက် များစွာ ရှေးကျနေကြောင်း သိ နိုင်ပါသည်။

ကျောက်စာ ဝေါဟာရ

ဆလုံတို့က ခေါ်သည့် မြို့တစ်စကားမှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းသည်။ ရှေးကျ၍ ပုဂံခေတ် ကျောက်စာတို့တွင် တွေ့ရ သော စာလုံးပေါင်းမျိုး ဖြစ်သည်။ ရှေးဟောင်း မြန်မာစာတွင် ပ၊ ဖ၊ ဗ၊ ဘ ဝဂ် စာလုံးတို့တွင် လဆွဲ ပါပါက ခေတ်စာလုံး ပေါင်း၍ ထိုလဆွဲမှာ ရရစ် (ြ) ဖြစ်လာသည်။ သို့ဖြစ်၍ ရှေး ခေတ်ရေး မြို့တံမှ ယခုခေတ်ရေး မြို့တံ ဖြစ်လာသည်မှာ သ ဘာဝ ကျပေသည်။ ဤသည်မှာလည်း ခိုင်လုံသော အကြောင်း ရပ် တခု ဖြစ်သည်။

မြို့တံနှင့် အိတ်

မြို့တံဟု ဆလုံတို့က ခေါ်သော အမည်မှာ ဆလုံတို့က ပေး သော အမည်ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် မြန်မာတို့က ပေးထားသော အမည်ကို အပြောင်းအလဲ မရှိပဲ ဆက်ခေါ်လာသော အမည် ဖြစ်သည်ကို ခွဲခြား၍ မဆိုနိုင်သေးပါ။ ကျွန်တော်တို့ သိကြသည့် အတိုင်း မြို့တံဟူသော စကားမှာ မြို့တံဟူသော စကားပင် ဖြစ်လျှင် အစွန်းအဖျားဟု အဓိပ္ပာယ် ရယူနိုင်ပါသည်။ ယခု ခေတ်တွင် ဘိတ်ဟု ခေါ်ဝေါ်နေကြရာတွင်လည်း နောက်ဆုံးဟု အဓိပ္ပာယ်ရနိုင်ပေသည်။ မြို့တံခရိုင်မှားလည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ တောင်ဖက် အစွန်းဆုံးခရိုင် ဖြစ်နေသည်ကို ထည့်သွင်း စဉ်းစား ရပါမည်။

အမှန်စင်စစ် ပုဂံခေတ် အစောပိုင်းအတွင်းကတည်းက မြို့တံ ခရိုင်သို့ ရှေးမြန်မာများ ရောက်နေခဲ့ကြပြီ ဖြစ်သည်။ ခိုင်လုံသော

ရှေးဟောင်းကျောက်စာ၊ အုတ်ခွက်စာနှင့် အထောက်အထား များသာမက မြိတ်စကားပါဝေဟာရများ၊ အသံထွက်များက ပါ ဤအချက်ကိုထောက်ခံနေပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ယခုခေတ် အခေါ်အဝေါ်ဖြစ်သော မြိတ်အမည်၏ မူလမှာ မြိတ်ဖြစ်သည် ဟု ဆိုခြင်းက ပို၍ ယုတ္တိတန်ပါသည်။

အသံထွက် အက္ခရာလှယ် အမည်

သို့သော်မာရိတ်ဖြစ်သော ယိုးဒယားအမည် အခေါ်အဝေါ် မရှိခဲ့ဟု မဆိုနိုင်ပါ။ တနင်္သာရီနှင့် မြိတ်တို့သည် ခေတ်လယ် အတွင်းက ယိုးဒယားနိုင်ငံနှင့် အဆက်အသွယ် လွန်စွာများခဲ့ သည်။ ယိုးဒယားတို့ ရောက်လာသော အချိန်တွင် မြိတ်မြို့၏ အမည်မှာ မြိတ်၊ လဆွဲအသံမှ မြိတ်၊ ရရစ်အသံသို့ ပြောင်းခဲ့ပြီ ဟု ယူဆရသည်။ ဤမြို့၏ အမည်ကို မိမိတို့ ကြားရသည့် အသံ လိုက်၍ မိမိတို့နည်း အရ ယိုးဒယား အက္ခရာနှင့် ဗျည်းတို့ကို ပေါင်း၍ ရေးခဲ့ရာတွင် မာရိတ် ဖြစ်ခဲ့ဟန် တူပါသည်။ ဤသို့ ယိုးဒယားစာနှင့် ရေးထားသော အမည်ကို မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်သောအခါ မြင်းချည်တိုင်ဟုအဓိပ္ပာယ် ရခြင်းသာ ဖြစ်ပေမည်။ ယိုးဒယားတို့ရောက်စတင် မြို့နေရာ၌ မြင်းချည်တိုင် တွေ့သဖြင့် မာရိတ်ဟု အမည်ပေးခဲ့ခြင်းမျိုး မဟုတ်တန်ရာပေ။ အကြောင်းမှာ ယိုးဒယားတို့ မရောက်မီကတည်းက မြိတ်မြို့သည် ရှိနေပြီး ဖြစ် သောကြောင့်တည်း။

ဘာသာစကားတခုဖြင့် မှည့်ခေါ်ထားသော အမည်တခု၏ အသံထွက်ကို အခြားဘာသာ စကားတခု၏ အက္ခရာတို့ဖြင့် ရေး

သားသောအခါတွင် အဓိပ္ပာယ် တမျိုးတဖုံ ထွက်လာသည်မှာ မေ့တာသာ ဖြစ်ပါသည်။

ရန်ကုန်၏ တရုတ် အဓိပ္ပာယ်များ

ရန်အပေါင်း ကုန်သည်ကို အထိမ်း အမှတ်ပြု၍ ဒဂုံကို ရန်ကုန်ဟု အလောင်းမင်းတရားကြီး အမည် ပြောင်းခဲ့သော ရန်ကုန်မြို့၏ အမည်ကို တရုတ်စာပေနှင့် ရေးသား ဖော်ပြရာတွင်

ပထမ၌ ယန်ကုန် (ရေလှိုင်း အခွန်ပဏ္ဍာ)
ထိုနောက် ယင်ကုန် (စစ်စခန်း၊ အလုပ်)
ထိုနောက် ယန်ကန် (မော်ကြည့်သည်၊ တောင်ကုန်း)
ယခု ယန်ကွမ် (မော်ကြည့်သည်၊ အလင်းရောင်) ဟု
အဓိပ္ပာယ်အမျိုးမျိုး ပေါက်နေပေသည်။ အမှန်မှာ ဘာ
သာခြားစကားနှင့် ရေးသားကြရာတွင် အဓိပ္ပာယ်ထက် အသံ
ထွက်ကိုမူတည်၍ အက္ခရာ ဖလှယ် ရေးသားကြခြင်း ဖြစ်သည်။
ဤရေးသားထားချက်တို့ကိုအဓိပ္ပာယ်ကောက်၍ သမိုင်းအထောက်
အထား၊ သမိုင်းဖြစ်ရပ်ဟု ယူဆလျှင် လွဲမှားမည်ကို စိုးရိမ်ရပေ
မည်။

ကြိုက်ပါနှင့် ကြိုက်ဖူး

ဟံသာဝတီခရိုင် တွံတေးမြို့ အရှေ့ဖက်ရှိ ဘုရားနှစ်ဆူ၏ အမည်ကို မြန်မာဘာသာနှင့် အဓိပ္ပာယ်ကောက်ကြရာမှ ထူးခြား သော ဒန္တာရီတခုသည် သမိုင်း၏အသွင်ကို ဆောင်လာခဲ့သည့် အကြောင်းကို အလျဉ်းသင့်၍ဖော်ပြလိုပါသည်။

မြန်မာ အခေါ်အားဖြင့် ထိုဘုရားနှစ်ဆူသည် ယခုအခါတွင် ကြိုက်ပါ ကြိုက်ဖူးဟု တွင်သည်။ တဦးက ကြိုက်ပါဟုဆိုသည်ကို အခြားတဦးက မကြိုက် မချစ်နိုင်ကြောင်းနှင့် ငြင်းဆိုသည့် အဖြစ် အပျက်ပါသော ဒန္တာရီသည် ဤဘုရားနှစ်ဆူ၏ သမိုင်းဖြစ်လာ ခဲ့ရ၏။ ဤဒန္တာရီမှာ ဟံသာဝတီခရိုင်နှင့် မော်လမြိုင် ဘီလူး ကျွန်းဖက်တွင် လူသိများသော မောင်ဒီအကြောင်း ဒန္တာရီ ဖြစ် သည်ဟု သိရပါသည်။ ဒန္တာရီကို အစအဆုံး ရေးရလျှင် လွန်စွာ ရှည်လျားနေပါသည်။ သက်ဆိုင်သော အပိုင်းလောက်ကိုသာ ကောက်နုတ် ဖော်ပြလိုပါသည်။ ဒီရေတွင် ကစားရင်း ကြီးပြင်း လာရသော လူရိုင်းကလေး မောင်ဒီ၏ ငါးကင်ကြောင့် သံလျင် မင်းကြီး၏ ဦးခေါင်းကိုက် ဝေဒနာ ပျောက်ကင်းခဲ့ရာ ယခင် ကတိပြုခဲ့သည့်အတိုင်း သမီးတော်နှင့် ငါးကင်ရှင် မောင်ဒီကို လက်ဆက်ပေးသည်။ လူရိုင်းကလေး မောင်ဒီသည် ထီးနန်းနှင့် တကွ လူယဉ်ကျေးတို့ကို အလိုလို ကြောက်လန့်နေ၍ သမီးကို မယူလို။ လွတ်ရာသို့ ထွက်ပြေးလာခဲ့သည်။ မင်းသမီးလည်း တပ် တောင်တာဗိုလ်ထုနှင့် အတင်းလိုက်လာခဲ့၏။

တနေရာတွင် မောင်ဒီကိုမိမိ၍ မင်းသမီးလက်နှင့် မောင်ဒီလက် ခိုက်မိလေသည်။ ဤနေရာကို လက်ခိုက်ဟု သမုတ်သည်။ တံတေး ကွမ်းခြံကုန်း မော်တော်ကားလမ်းဘေးတွင် စေတီကြီးတဆူနှင့် ယနေ့တိုင် အထင်အရှား ရှိနေသည်။ မောင်ဒီသည် မြောက်ဖက်သို့ ဆက်၍ ထွက်ပြေးလာပြန်သည်။ တံတေးမြို့ အရှေ့သို့ရောက်သော အခါ မောင်ဒီကို မင်းသမီးက မှီပြန်သည်။ မင်းသမီးက မောင်ဒီ အား ‘ကြိုက်ပါ’ဟု အသနားခံသည်။ ကြောက်လန့်နေသော

မောင်ဒီက 'ကြိုက်ဖူး'ဟု ခပ်ပြတ်ပြတ်ပင် ပြန်ပြောသည်။ ထိုနေ့ ရာတွင် ကြိုက်ပါ ကြိုက်ဖူးဟူသော ဘုရားနှစ်ဆူ အထင်အရှား ရှိနေပါသည်။

သနားစွယ်ကောင်းသော မောင်ဒီ

မောင်ဒီသည် ဆက်၍ ပြေးပြန်သည်။ ယခု ကန်ဘဲ ရွာ အရှေ့ တောင်ဖက်သို့ ရောက်သောအခါ လက်ပံပင်ကြီး တပင်ကို တွေ့၍ မောင်ဒီ တက်ပြေးသည်။ မင်းသမီးကား တက်၍ မလိုက်နိုင်။ တပ် များဖြင့်သာ အောက်ကရံရင်း စောင့်နေရရှာသည်။ ကြောက် ကြောက်နှင့် မောင်ဒီသည် လက်ပံပင်ကြီး၏ ထိပ်ဖျားအထိ တက် သွားသည်။ ထိပ်သို့ရောက်သောအခါ မောင်ဒီ၏ အလေးချိန်ကို မခံနိုင်သဖြင့် လက်ပံကိုင်ကျိုး၍ မောင်ဒီ အောက်သို့ ကျခဲ့သည်။ လိမ့်ကျသည့် ဒဏ်ရာဖြင့်ပင် မောင်ဒီခမျာ အနိစ္စရောက်ရရှာသည်။

ခမည်းတော်က လက်ဆက် ပေးစားပြီးဖြစ်၍ မင်းသမီးမှာ မုတ်ဆိုးမဖြစ်၍ ကျန်ခဲ့ရသည်။ မပေါင်းလိုက်ရသော လင်တော် မောင်ကိုဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် မောင်ဒီကျရာ နေရာတွင်ခေတီကြီး တဆူ တည်ခဲ့၏။ ထိုခေတီကြီး၏ မြောက်ဖက် မနီးမဝေးတွင် မုတ်ဆိုးမ မင်းသမီးသည် ခပင်မြို့ကိုတည်၍ စံနေခဲ့သည်။ ဝေးလန် ရာသို့ စွန့်ခွာမသွားနိုင်ခဲ့ရှာပေ။

နိုင်ငံသမိုင်း ကမောက္ကမ ဖြစ်ရပုံ

ဒန္တာရီကို ဤတွင် ရပ်ထားလိုပါသည်။ လက်ခိုက်ရွာ၊ လက် ခိုက်ဘုရား ရှိသည်မှန်၏။ ကလျာဏီကျောက်စာတွင် ဤဒေသကို လက္ခမူရဟု ခေါ်သည်။ သမိုင်းဝင်ဒေသ ဖြစ်သည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ကြိုက်ပါကြိုက်ဖူးဟု ခေါ်သော ဘုရားနှစ်ဆူရှိသည်မှာ မှန်သည်။ သို့ရာတွင် ဤဘုရားနှစ်ဆူ၏ မူရင်းအမည်မှာ ကျိုက်ပါဖြစ်သည်။ မှန်အမည်ဖြစ်၏။ ဘုရားနှစ်ဆူဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ မှန်ဘာသာဖြင့် ကျိုက်ပိ(ဘုရားသုံးဆူ)၊ ကျိုက်ပွန်(ဘုရားလေးဆူ)အမည်များ ရှိနေသည်ကိုလည်း သတိပြုမိပါသည်။

မြန်မာက ဘုရားနှစ်ဆူအမည်ကို မေးသောအခါ မှန်က ကျိုက်ပါဟု ဖြေသည်။ မှန်စကားမတတ်သော မြန်မာသည် ကျိုက်ပါမှာ ဘုရားတဆူတည်း၏ အမည်ဟုထင်၍ အခြားတဆူ၏အမည်ကို မေးပြန်သည်။ မှန်က ကျိုက်ပါဟုပင် ဖြေပြန်သည်။ ဤအဖြေကို မကျေနပ်သော မြန်မာက တဆူ ကြိုက်ပါဆိုလျှင် အခြားတဆူမှာ ကြိုက်ဖူး ဖြစ်နိုင်ကောင်း၏ဟု မိမိစိတ်ကြိုက် အမည်များကို ပေးခဲ့ပြီးလျှင် မောင်ဒီ ဒန္တာရီ၏ ဇာတ်အိမ်တွင် ထည့်လိုက်လေသလောဟု တွေးထင်ဖွယ်ရာ ရှိနေပေသည်။

အနော်ရထာ၏ ကောင်းမှု

မောင်ဒီဘုရားဟု ခေါ်သော စေတီကြီးမှာ ထုထယ်ကြီးမားလှသည်။ ဂဝံကျောက်တုံးများဖြင့် တည်ဆောက်ထား၏။ ပစ္စယံတို့တွင် ရှေးက ထောင်၍စီထားသော ရုပ်ပွားတော်ပါ နှစ်ပေခွဲခန့် မြင့်သည်။ အုတ်ခွက်ကြီးများ၏ အောက်ဖောင်ပေါ်တွင် ရေးထားသော စာတန်းများအရ ဤစေတီတော်ကြီးမှာ ပုဂံအနော်ရထာမင်းစော၏ ကောင်းမှုတော်ဖြစ်သည်ကို သိနိုင်ပါသည်။

ဘာသာတခုနှင့် မှည့်ခေါ်ထားသော အမည်တခုကို တခြား
 ဘာသာနှင့် ပြန်ရေး၍ အဓိပ္ပာယ်ကောက်မှားလျှင် နိုင်ငံသမိုင်း
 သည် ကမောက္ကမ ဖြစ်နိုင်ကြောင်း သာဓကတရပ်ဖြစ်ပေသည်။
 သို့ဖြစ်၍ မြို့တံမှ မြိတ်ဖြစ်လာသော မြိတ်မြို့အား မာရိတ်ဟု ယိုး
 ဒယားတို့က မိမိတို့ အသံထွက်အတိုင်း ရေးမှတ်လာခြင်းကို
 အဓိပ္ပာယ် အထူးကောက်နေရန် လိုမည်မထင်ဟု ယူဆရပါ
 ကြောင်း။

မြိတ်ခရိုင် သုတေသနခရီးတွင် ကူညီကြသူများနှင့် ဗဟုသုတ
 ပေးကြသည့် တိုင်းရင်းသား ဆလုံအမျိုးသားများ၊ မလေးအမျိုး
 သားများ အပါအဝင်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ် အသီးသီးတို့အား ဤ
 ဆောင်းပါးဖြင့် ဂုဏ်ပြုအပ်ပါသည်။

ငွေတာရီ။ ။ ဩဂုတ်၊ ၁၉၆၄

ပုဂံစာအုပ်တိုက်